

Oslo, 11.10.2022

Innspill til forhandlingene i FNs 77. generalforsamlings andre komité fra ForUM

Forum for utvikling og miljø (ForUM) er et nettverk bestående av nærmere 60 miljø- og utviklingsorganisasjoner.

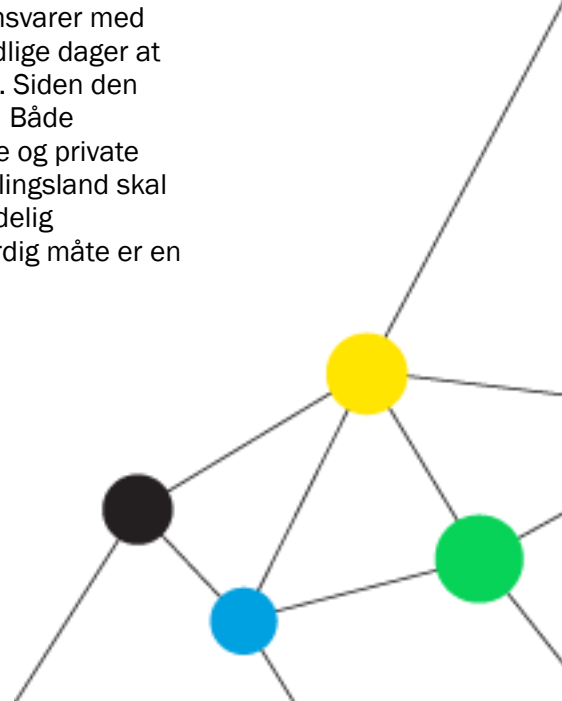
Bakgrunn

Vi er halvveis i Agenda 2030 og pilene peker dessverre i feil retning. Mangelen på finansiering er en viktig årsak til at man ligger bak på flere områder. UN DESA påpeker at mangelen på finansiering øker gapet i [gjenoppbyggingen etter pandemien](#), og i FNs siste [Financing for Sustainable Development Report](#) ble det advart mot konsekvensene for utviklingsland av «*the great finance divide*», altså mangelen på finansiering for bærekraftig utvikling, som lån med gode betingelser. Dette truer oppnåelsen av bærekraftsmålene.

Mange utviklingsland blir truffet hardt av krisene vi står i nå. I 2021 økte antall mennesker som lever i ekstrem fattigdom med 77 millioner. 60 prosent av de minst utviklede landene er i, eller står i fare for å havne i, gjeldskrise. I gjennomsnitt bruker de fattigste utviklingslandene 14 prosent av inntektene sine på å betale renter på lånene sine. Samtidig fører krigen i Ukraina til høyere priser på grunnleggende varer, og mer uro i finansmarkedene og høyere renter gjør lån dyrere og kapital mer utilgjengelig. Resultatet er at mange utviklingsland måtte kutte i budsjettene til blant annet utdanning, infrastruktur og velferd. Trenden viser at rike land klarer å bygge seg opp igjen etter krisene, mens utviklingsland havner enda lenger bak.

I 2023 går både SDG Summit og Summit of the Future av stabelen, som skal blåse nytt liv inn i Agenda 2030. I 2025 arrangeres World Social Summit. For å blåse nytt liv i diskusjonene om hvordan vi skal nå bærekraftsmålene, må man komme videre i diskusjonene om hvordan løsningene skal gjennomføres og finansieres. Det er derfor tid for å starte planleggingen av en fjerde internasjonal konferanse for utviklingsfinansiering (FfD4).

Fra starten har man manglet mekanismer for implementering som samsvarer med ambisjonene i Agenda 2030. UNCTAD estimerte i Agenda 2030 sine tidlige dager at gapet for å finansiere bærekraftsmålene var på 2,5 billioner USD i året. Siden den gang har ikke gapet blitt mindre, men heller økt til 4 billioner USD årlig. Både nasjonale og eksterne midler må mobiliseres og eksisterende offentlige og private midler må sluses til der det trengs. Skatteinntekter er viktig for at utviklingsland skal kunne finansiere bærekraftig utvikling. Da må skatteunngåelse og skadelig skattekonkurrans bekjempes, og verktøyet for å få det til på en rettferdig måte er en skattekonvensjon i FN.

Finance for development-prosessen (FfD) i FN er i hovedsak koordinert av FN, men internasjonale finansinstitusjoner, som Verdensbanken og IMF samt Verdens handelsorganisasjon (WTO) er også tett koblet på prosessen. Dette gjør FfD til en inkluderende prosess for statene siden det er i FN, men som også inkluderer de største multilaterale institusjonen innen utviklingsfinansiering. Det er viktig at dette sporet fra Addis Ababa Action Agenda blir opprettholdt og styrket.

Norge som pådriver for en ny internasjonal konferanse

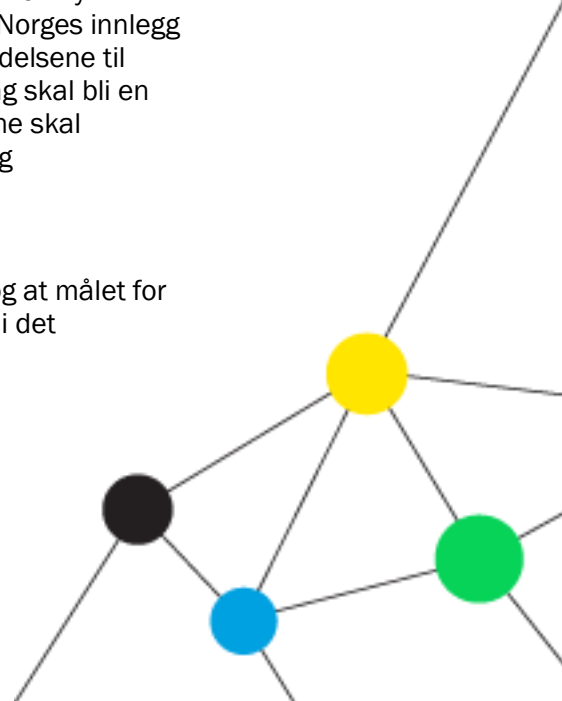
Norge er godt posisjonert til å være en pådriver for den internasjonale konferansen og bidra til å sette et høyt ambisjonsnivå og forventninger til hva man skal oppnå på konferansen. I [Hurdalsplattformen](#) skriver regjeringen at den skal “Sørge for at Norge inntar en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å bekjempe ulovlig kapitalflyt og skatteunndragelse” og at den vil “Arbeide for en internasjonal konvensjon om økonomisk åpenhet”. En slik konvensjon bør fremforhandles i FN og ses i lys av den eksisterende FfD-prosessen for å sikre at alle land får delta i diskusjonene og får eierskap til konvensjonen. Videre står det at regjeringen vil “Støtte opp om etableringen av internasjonale mekanismer for effektiv og rettferdig håndtering av statlige gjeldskriser”. Disse målsetningene bør være en del av arbeidet opp mot en ny internasjonal konferanse. FfD4 må ikke bli en giverkonferanse, men være en arena for å finne løsninger på strukturer som opprettholder problemene man ser innen finansiering for utvikling i dag.

Å bekjempe ulikhet er også et viktig punkt i regjeringens utviklingspolitikk. Regjeringen peker på et velfungerende skattesystem og en god offentlig sektor som skal levere helse utdanning og velferd som veien for å oppnå dette, sammen med bærekraftig økonomisk vekst, jobbskaping, et velorganisert arbeidsliv og rettferdig fordeling. Norge har flere ganger gått foran på skattefeltet, gjennom “Skatt for utvikling” og som initiativtaker til [FACTI-rapporten](#), som hadde flere anbefalinger for hvordan man kan reformere det internasjonale finanssystemet for å gjøre land i stand til å nå bærekraftsmålene.

Norge har allerede uttrykt støtte for en ny konferanse på utviklingsfinansiering. Under Høynivåforum for bærekraftsmålene 2022 (HLPF) var eksplisitt støtte til en ny internasjonal konferanse for utviklingsfinansiering et av budskapene i Norges innlegg om finansiering. Norge bør fortsette å være en tydelig stemme i forberedelsene til FfD4. For at en fjerde internasjonal konferanse for utviklingsfinansiering skal bli en suksess, må det bygges allianser og en konsensus om at forhandlingene skal resultere i betydelige resultater på tvers av land med ulike interesser og forutsetninger.

Norge bør:

- Være en tydelig stemme for at FfD4 må gjennomføres og at målet for konferansen er å finne løsninger på strukturelle problemer i det

internasjonale finanssystemet som fører til tap av enorme summer for utviklingsland som skulle gått til bærekraftig utvikling

- Ta til orde for en demokratisk og inkluderende prosess der alle land får delta i diskusjonene om finansiering av bærekraftig utvikling og med gode inkluderingsmekanismer for sivilsamfunn
- Gå i front for å starte arbeidet med en skattekonvensjon i FN
- Ta til orde for en gjeldshåndteringsmekanisme, underlagt FN

Skattekonvensjon

Med innspill fra Tax Justice Norge

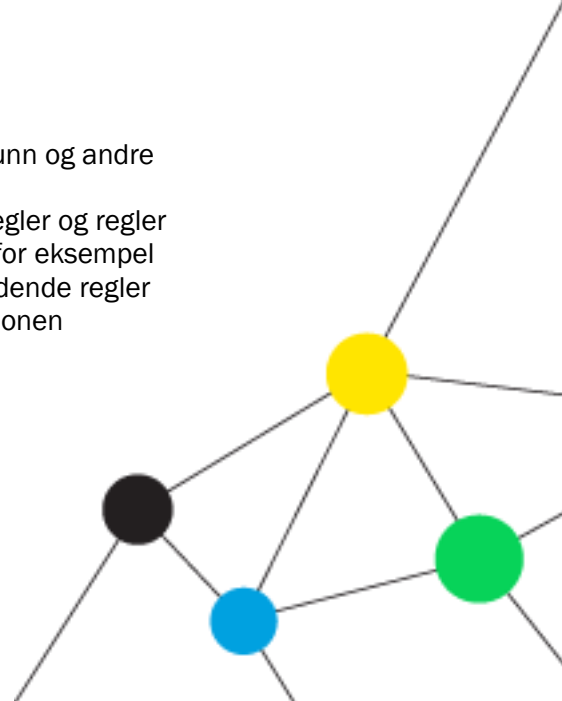
Det er anslått at 600 milliarder dollar forsvinner som en konsekvens av ulovlig kapitalflukt årlig. Utviklingsland med svake skatteadministrasjoner rammes hardest. Dette går ut over lands mulighet til å finansiere offentlige velferdsgoder, som utdanning, helse og infrastruktur. I 2021 signerte en rekke sivilsamfunnsorganisasjoner og ungdomspartier et [opprop](#) for at Norge skal ta en lederrolle for å få på plass en FN-konvensjon for et effektivt og rettferdig globalt skattesystem. Nylig lanserte Kirkens Nødhjelp rapporten "[A UN Tax Convention?](#)" om hvordan man kan få på plass en slik konvensjon.

I Hurdalsplattformen skriver regjeringen at den vil "arbeide for en internasjonal konvensjon om økonomisk åpenhet". I mai 2022 kom finansministrene i den Afrikanske Union med et [opprop](#) om at FN bør starte forhandlingene om en skattekonvensjon i FN, og nylig [signaliserte også FNs generalsekretær støtte til en slik konvensjon](#). Eurodad har laget et [utkast til hvordan en skattekonvensjon kan se ut](#), som peker på en modell med Conference of the Parties (COP) som en løsning for å sikre fremgang i diskusjonene.

Et overordnet mål for en skattekonvensjon er å rydde opp i det kompliserte nettet av bilaterale avtaler med en global enighet om utfordringer, prinsipper, mål, løsninger, mekanismer og praksiser. I tillegg vil konvensjonen kunne etablere de nødvendige institusjonelle strukturene som er nødvendig for å fasilitere veien mot konvensjonens mål; rettferdig skattlegging og finansiell åpenhet globalt, som i sin tur vil kunne bidra til oppnåelsen av FNs bærekraftsmål.

Konvensjonen bør:

- Være juridisk bindende for partslandene
- Forhandles frem på en transparent måte, der sivilsamfunn og andre observatører får delta
- Legge grunnlag for en arena der internasjonale skatteregler og regler for finansiell åpenhet kan diskuteres og vedtas. Dette kan for eksempel være i form av et årlig Conference of the Parties (COP). Bindende regler og forpliktelser kan vedtas i form av protokoller til konvensjonen

- Inneholde regler for sanksjoner dersom partene bryter med konvensjonens forpliktelser, i tillegg til prosedyrer for tvisteløsninger, et kapittel om finansiell åpenhet og et kapittel om det internasjonale skattesystemet og bekjempelse av ulovlig kapitalflukt

Gjeld

Til tross for bred enighet om at den globale gjeldsarkitekturen har åpenbare feil og mangler, har vi en lang vei å gå for å bøte på dette. Løsningene som har blitt presentert de siste årene har ikke klart å holde tritt med problemene som har oppstått. G20s Common Framework har så langt ikke resultert i én eneste restrukturering, 1,5 år etter det ble introdusert.

Vi står nå midt i en ny stor gjeldskrise hvor flere land allerede har misligholdt gjelden sin og det er å forvente at flere følger etter. FNs generalsekretær ønsker selv forgang i utviklingen av nye og bedre løsninger. Dette inkluderer på kort sikt umiddelbar hjelp til land med høye gjeldsbyrder og langsiktige løsninger som kan sikre gjeldsbærekraft.

I [FNs generalsekretærs rapport om gjeldsbærekraft](#) fra juli 2022 fremheves behovet for et multilateralt rammeverk for gjeldsreforhandlinger. Også UNCTADs generalsekretær påpeker behovet for omfattende og umiddelbar gjeldsslette, konkrete åpenhetstiltak og på sikt – et juridisk rammeverk for gjeldshåndtering. Det er på tide at FNs medlemsland også tar til orde for å flytte diskusjoner og avgjørelser om reform av gjeldsarkitekturen inn i FN-systemet igjen. Norge bør anerkjenne at en rettferdig mekanisme for håndtering av statlig gjeld må være underlagt en uavhengig part. Vi håper derfor at den norske delegasjonen vil bidra til at dette skjer, gjerne i samarbeid med andre medlemsland.

